

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Olsztyn, 19 czerwca 2023 r.

PS-II.431.1.7.2023

Szanowna Pani
Małgorzata Szymańska
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Kozłowie
ul. Nidzicka 31
13-124 Kozłowo

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 224), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej” przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kozłowie (ul. Nidzicka 31, 13-124 Kozłowo), NIP : 745-12-32-302; REGON : 004456837.

W okresie objętym kontrolą, a także w czasie prowadzenia kontroli wykonywanie zadań w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kozłowie nadzorowała Pani Małgorzata Szymańska pełniąca funkcję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kozłowie od dnia 7 lipca 2020 roku.

(dowód: akta kontroli: 11, 18)

Kontrolę przeprowadził kontroler:

Hanna Matysiak – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – Oddział Zabezpieczenia Społecznego
- legitymacja służbowa nr 93/2018 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie,
- upoważnienie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 kwietnia 2023 roku nr FK-IV.0030.378.2023 do przeprowadzenia kontroli problemowej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kozłowie.

(dowód: akta kontroli: 5)

Kontrola została przeprowadzona w dniach od 9 maja 2023 roku do 19 maja 2023 roku. Odnotowano ją pod pozycją 2/2023 w książce kontroli prowadzonej w Gminnym Ośrodku SPomocy Społecznej w Kozłowie.

(dowód: akta kontroli: 8)

Kontrola odbyła się w trybie hybrydowym, tj. część czynności kontrolnych prowadzona była w sposób bezpośredni, czyli w siedzibie jednostki kontrolowanej, a pozostałe czynności w Warmińsko-Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie, z wykorzystaniem narzędzi informatycznych do zgromadzenia materiału dowodowego, w celu ustalenia stanu faktycznego, a następnie dokonania oceny działalności jednostki kontrolowanej, a także sformułowania ewentualnych zaleceń pokontrolnych. Rozpoczęcie kontroli nastąpiło w pierwszym dniu kontroli, w trakcie której okazano legitymację służbową kontrolera, poinformowano o zasadach kontroli w trybie hybrydowym, wymaganych dokumentach do kontroli oraz formach i terminie ich przekazania.

Upoważnienie kontrolera do kontroli zostało przekazane do kontrolowanej jednostki za pośrednictwem e-PUAP.

Kontrola została zakończona wideokonferencją z Kierownikiem Ośrodka, w czasie której przekazano wstępne wnioski z przeprowadzonej kontroli oraz poinformowano o przewidywanym terminie przekazania projektu wystąpienia pokontrolnego.

Akta przeprowadzonej kontroli dostępne są w systemie EZD pod nr sprawy PS-II.431.1.7 2023.

Zakres kontroli:

- **przedmiot kontroli**

przedmiotem kontroli była ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,

- **okres objęty kontrolą**

kontrolą objęto okres świadczeniowy 2021/2022 (od 1 października 2021 roku do 30 września 2022 roku).

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 2 pkt 1, art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224) oraz art. 28 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 190) w związku z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2023 poz. 581) – *zwanej dalej ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kozłowie w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z uchybieniami**.

USTALENIA KONTROLI

Na podstawie dokumentów otrzymanych w toku kontroli oraz danych wykazywanych przez jednostkę w sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z zakresu funduszu alimentacyjnego za IV kwartał 2021 roku oraz I, II i III kwartał 2022 roku - przekazywanych za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej, dokonano następujących ustaleń:

1. W jednostce kontrolowanej, w okresie świadczeniowym 2021/2022 (od 1 października 2021 roku do 30 września 2022 roku) na świadczenia wypłacane z funduszu alimentacyjnego finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa - w rozdziale 85502 - wydatkowano kwotę **207.121,60 zł (ilość świadczeń 515)**.
2. Ogółem kwota zwrotów od dłużników z tytułu wypłaconych przez jednostkę kontrolowaną świadczeń z funduszu alimentacyjnego - w okresie świadczeniowym 2021/2022 (od 1 października 2021 roku do 30 września 2022 roku) - wyniosła **144.313,83 zł**, co stanowiło **69,68 %** wypłaconych w tym okresie świadczeń.
3. Łączne zadłużenie dłużników alimentacyjnych, wobec Skarbu Państwa, powstałe z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego – narastająco do dnia 30 września 2022 roku – wyniosło łącznie **3.695.321 zł**, z tytułu odsetek **1.705.698,80 zł**.
4. Zgodnie z art. 27 ust. 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – 40% kwoty odzyskanej z tytułu należności od dłużnika alimentacyjnego stanowi dochód własny gminy organu właściwego wierzyciela uzyskany z realizacji zadań w rozdziale 85502 – w gminie kontrolowanej, stanowiło:
 - **3.092,46 zł** - w IV kwartale 2021 roku;
 - **12.736,35 zł** - w okresie I, II i III kwartału 2022 roku.
5. Wysokość środków własnych przeznaczonych na obsługę kontrolowanego zadania:
 - w IV kwartale 2021 r. – **4.292,00 zł**
 - w I-III kwartale 2022 r. – **12.736,00 zł**.

(dowód: akta kontroli: 20, 32-35)

I. Organizacyjne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Gmina Kozłowo wg stanu na dzień kontroli liczy 5.673 mieszkańców. Organem właściwym, zobowiązanym na tym obszarze do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów jest Wójt Kozłowa.

Zgodnie z upoważnieniami, wydanymi przez Wójta Kozłowa zadania z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów realizował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kozłowie.

W okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kozłowie wykonywał swoją działalność na podstawie Statutu, nadanego mu w drodze Uchwały Nr XIX/130/2016 Rady

Gminy Kozłowo z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie nadania Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kozłowie w brzmieniu stanowiącym załącznik do Uchwały. Do Statutu wprowadzone zostały 2 zmiany, ostatnia zmiana wprowadzona została Uchwałą Nr XVI/124/2019 z dnia 4 listopada 2019 r.

Statut jednostki w § 3 pkt 8 określa, że Ośrodek działa i realizuje zadania na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Organizację wewnętrzną, zasady funkcjonowania oraz zadania jednostki kontrolowanej określa Regulamin Organizacyjny Ośrodka wprowadzony Zarządzeniem Nr 4/2018 Kierownika Ośrodka z dnia 2 stycznia 2018 r. zmienionego 4 zarządzeniami, ostatnia zmiana została wprowadzona Zarządzeniem Nr 6/2021 z dnia 29 stycznia 2021 r.

Regulamin określa w § 3 ust. 2 pkt 10 realizację zadań własnych gminy i zleconych gminie określone m.in. w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(dowód: akta kontroli: 12, 13)

II. Kadra realizująca zadania objęte kontrolą

W trakcie kontroli ustalono, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kozłowie był organizacyjnie przygotowany do wykonywania zadań objętych kontrolą.

W Ośrodku za realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów odpowiedzialny jest Referat ds. Świadczeń Rodzinnych. Zadania objęte kontrolą nadzorowane są bezpośrednio przez Kierownika Ośrodka i wykonywane przez podległego mu pracownika merytorycznego zatrudnionego na stanowisku referenta. W dniu rozpoczęcia kontroli pracownik realizujący kontrolowane zadania posiadał aktualny zakres czynności.

Kierownik Ośrodka oraz pracownik merytoryczny posiadali stosowne upoważnienia Wójta Gminy Kozłowo do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i przekazywania do biura informacji gospodarczej informacji o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych.

W okresie objętym kontrolą pracownik Ośrodka wykonujący zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – nie uczestniczył w szkoleniach mających wpływ na podwyższenie stanu wiedzy oraz umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonych zadań. Z otrzymanego wyjaśnienia Kierownika Ośrodka wynika, że inny pracownik Ośrodka ds. świadczeń rodzinnych, posiadający upoważnienie do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, uczestniczył w szkoleniu dot. zmian w świadczeniach z funduszu alimentacyjnego. Informacje uzyskane podczas szkolenia przekazał Kierownikowi oraz referentowi ds. funduszu alimentacyjnego i świadczeń rodzinnych.

(dowód: akta kontroli: 17, 25, 26, 37)

III. Techniczne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ma swoją siedzibę w Kozłowie, zlokalizowany przy ul. Nidzickiej 31. Budynek jest jednopiętrowy. Administratorem budynku jest Urząd Gminy w Kozłowie. Na parterze budynku mieści się wiele instytucji, m.in. Gminna Biblioteka Publiczna, Środowiskowy Dom Samopomocy, Klub Seniora. Pomieszczenia Ośrodka znajdują się na pierwszym piętrze. W Ośrodku został zrealizowany projekt wykonania pochylni dla osób niepełnosprawnych, jednak nie usunięto wszystkich barier architektonicznych. Jeśli zachodzi taka konieczność, osoby niepełnosprawne są przyjmowane przez pracowników na parterze przy wejściu do budynku, gdzie znajdują się krzesła i stolik dla interesantów.

Pracownik realizujący kontrolowane zadania zajmuje pokój o powierzchni ok. 11 m². Stanowisko ds. funduszu alimentacyjnego wyposażone jest w sprzęt i urządzenia biurowe niezbędne do realizowania zadań tj. telefon, komputer z wyposażeniem, urządzenie wielofunkcyjne (druk/skan/kopia), niszczarka oraz meble biurowe.

Wywiady alimentacyjne przeprowadzane są w pokoju, w którym na co dzień pracuje pracownik. W zajmowanym pomieszczeniu istnieją warunki do przeprowadzania rozmów z dłużnikami – brak osób trzecich podczas rozmowy. Podczas obsługi każdego interesanta stosowane są procedury zapewniające ochronę danych osobowych i zachowanie poufności.

(dowód: akta kontroli: 21,23,27)

Z przedstawionej kontrolującym dokumentacji wynika, że GOPS w Kozłowie ma wykupioną licencję z ZETO Spółka z o. o. w Koszalinie na korzystanie z oprogramowania do obsługi Funduszu Alimentacyjnego. Kierownik Ośrodka przedłożył dokumenty dotyczące m.in. płatności zobowiązań związanych z zakupem oprogramowania użytkowego.

(dowód: akta kontroli : 19)

Zgodnie z art. 8a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz z art. 12a ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 528) od dnia 1 lipca 2015 roku organ właściwy wierzyciela zobowiązany jest do przekazywania do wszystkich biur informacji gospodarczych, informacji o wysokości zadłużenia dłużników alimentacyjnych.

W okresie objętym kontrolą, w jednostce kontrolowanej powyższe informacje przekazywano do sześciu biur, tj.:

1. Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A.– od dnia 25.08.2015 r.
2. Biuro Informacji Gospodarczej InfoMonitor S.A.– od dnia 18.08.2015 r.
3. Krajowa Informacja Długów Telekomunikacyjnych – od dnia 24.03.2016 r.
4. ERIF Biuro Informacji Gospodarczej S.A.– od dnia 24.08.2015 r.
5. Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A.– od dnia 04.09.2015 r.
6. Międzynarodowe Biuro Informacji Gospodarczej (Mbig Bisnode) – od dnia 31.07.2020 r.

Z informacji uzyskanej od Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kozłowie wynika, że informacje do biur gospodarczych przesyłane są raz w miesiącu.

(dowód: akta kontroli: 30)

IV. Skargi z zakresu spraw objętych kontrolą

W okresie objętym kontrolą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kozłowie nie wpłynęły żadne skargi dotyczące spraw z zakresu uregulowanego ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(dowód: akta kontroli: 28)

V. Analiza prowadzonych postępowań administracyjnych oraz podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kozłowie prowadził:

- **41 postępowań** administracyjnych w sprawach związanych z przyznaniem świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym: **40** postępowań zakończonych decyzjami o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego; **1** postępowanie zakończone decyzją odmawiającą prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- **5 postępowań** administracyjnych w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, zakończone wydaniem decyzji uznającej dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się.

W kontrolowanym okresie **nie prowadzono** postępowań dotyczących ustalenia wysokości nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego i ich zwrotem.

Nie prowadzono także postępowań administracyjnych w sprawie odroczenia terminu spłaty kwoty zwrotu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, o umorzenie należności, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1, 2 i 4 oraz art. 30 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionych do alimentów oraz o umorzenie nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

(dowód: akta kontroli: 10, 15)

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kozłowie podejmował działania wobec **76** dłużników alimentacyjnych, tj.:

- **53** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym był Wójt Kozłowa,
- **23** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym był wójt/burmistrz/prezydent innej gminy.

W okresie objętym kontrolą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kozłowie nie wpłynęły żadne wnioski o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych w trybie art. 3 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(dowód: akta kontroli: 14, 16)

Założono, że losowy dobór próby badawczej dokonany zostanie w oparciu o profesjonalny osąd kontrolerów spośród wszystkich postępowań administracyjnych w zakresie ustalania uprawnień do świadczeń z funduszu alimentacyjnego i uznania dłużników za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych oraz ze wszystkich spraw z zakresu podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kozłowie w okresie objętym kontrolą.

Kontroli i analizie poddano:

1. Sprawy z zakresu prowadzonych postępowań administracyjnych

łącznie kontroli i analizie poddano **8 spraw** z zakresu realizacji ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w których prowadzono **8** postępowań administracyjnych, zakończonych wydaniem decyzji w tym:

- **6 spraw** związanych ze świadczeniami z funduszu alimentacyjnego, w których przeprowadzono **6** postępowań administracyjnych zakończonych wydaniem decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- **1 sprawę** zakończoną wydaniem decyzji odmawiającej prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- **1 sprawę** dotyczącą uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

(dowód: akta kontroli: 9, 38-40)

2. Sprawy z zakresu działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych

łącznie kontroli i analizie poddano **7 spraw** z zakresu podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych określonych ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – dotyczących **7** dłużników alimentacyjnych, w tym wobec:

- **4 dłużników**, dla których organem właściwym był Wójt Gminy Kozłowo;
- **3 dłużników**, dla których organem właściwym był wójt/burmistrz/prezydent innej gminy.

Akta spraw z zakresu prowadzonych postępowań administracyjnych, jak i podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych analizowano pod kątem prawidłowości i terminowości prowadzonych postępowań i działań.

(dowód: akta kontroli: 9, 41-42)

VI. Ustalone nieprawidłowości i uchybienia

W czasie prowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono:

- **uchybień o charakterze powtarzalnym, tj.**

1. W **4 przypadkach**, co stanowiło **50 %** ogółu poddanych kontroli i analizie postępowań administracyjnych, w decyzjach administracyjnych w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego błędnie wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kozłowie jako organ administracji publicznej wydający decyzje. Zgodnie z art. 12 ust. 2 w związku z art. 2 pkt 9 i 10 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów organem właściwym do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej lub dłużnika alimentacyjnego. Decyzje organu I instancji powinny zawierać oznaczenie organu wydającego tj. Wójta Gminy Kozłowo.

Dotyczy decyzji: GOPS.FA.571.1.2022, GOPS.FA.571.40.2021, GOPS.FA.571.6.2021, GOPS.FA.571.33.2021.

(dowód: akta kontroli: 38)

Skutek ustalonych uchybień:

Powyższe uchybienie – na dzień rozpoczęcia kontroli - nie skutkowało negatywnie dla żadnej ze stron prowadzonych postępowań administracyjnych.

2. W **6 przypadkach**, co stanowiło **75 %** ogółu poddanych kontroli i analizie postępowań administracyjnych, w których ustalano prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, (w sytuacji ustalenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego - gdzie ustawowo określone zostało kryterium dochodowe) – w uzasadnieniach decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego nie wyszczególniano faktycznej wysokości uzyskiwanego dochodu w przeliczeniu na osobę w rodzinie (prawidłowo ustalonego w trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego). Nie spełniono więc wymogu określonego w art. 107 § 3 Kpa stanowiącego, że uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione oraz dowody, na których się oparł.

Dotyczy decyzji: GOPS.FA.571.1.2022, GOPS.FA.571.18.2022, GOPS.FA.571.24.2022, GOPS.FA.571.40.2021, GOPS.FA.571.6.2021, GOPS.FA.571.33.2021.

(dowód: akta kontroli: 38)

Przyczyną powstania stwierdzonych uchybień jest niewystarczający nadzór Kierownika GOPS w Kozłowie nad realizacją bieżących zadań objętych kontrolą.

Do projektu wystąpienia pokontrolnego nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

1. Wskazywanie w decyzjach administracyjnych – Wójta Gminy Kozłowo - jako organu administracji publicznej wydającego decyzję administracyjną,
2. Wskazywanie w treści uzasadnienia decyzji przyznającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego, faktycznej wysokości uzyskiwanego dochodu w przeliczeniu na osobę w rodzinie, ustalonego w trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego.

Proszę Panią o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, **w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia**, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń pokontrolnych, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

**WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
*Artur Chojecki***